

Rinze Ijbema - Psalm 47.

Waarom is hemelvaart een feest? Ik vind het beeld van Handelingen 1 helemaal niet feestelijk. Ik heb medelijden met de apostelen, die nog maar net bekomen zijn van Jezus' dood en nog maar net gewend zijn aan zijn nieuwe leven. En nu al laat hun leider hen in de steek. En misschien heb ik daaronder wel gewoon medelijden met mezelf. Weet de Here Jezus wel hoe moeilijk het is om christen te zijn? Het gevoel dat er veel meer vagen zijn dan jij ooit kunt beantwoorden. Het gevoel dat je als christenen samen keuzes probeert te maken, maar in de praktijk maakt ieder zijn eigen keuzes. En als het weer eens misgaat in je leven sta je er zo alleen voor. Wat had ik graag de Heer erbij gehad. Voor antwoorden, voor de juiste keuzes, voor een schouder om op uit te huilen als je overnieuw moet beginnen. Als je het zo bekijkt is hemelvaart niet echt een feest. Hoe zit het dan? Wat vieren we eigenlijk?

Misschien is het handig om eerst duidelijk af te spreken wat we niet vieren. Voor je het weet loopt iedereen rond met een plaatje van hemelvaart dat gewoon niet klopt, maar dat je als christen zomaar overneemt van de mensen om je heen. Nee, christenen geloven niet dat de wereld uit drie verdiepingen bestaat, een onderwereld, de begane grond waar wij leven en een bovenverdieping die we hemel noemen. Natuurlijk kun je er wel eens zo over praten, maar het is niet zo dat de gemiddelde christen geacht wordt te geloven dat je met een raket ofzo naar Gods verblijfplaats kunt reizen. Het valt in Handelingen 1 juist op, dat Christus' hemelvaart van een andere orde is. Die wolk, dat is niet zijn vervoermiddel, maar die maakt alleen maar duidelijk dat hier iets gebeurt van een andere orde.

Je kunt het een beetje vergelijken met het verschil tussen twee- en driedimensionaal. In een tweedimensionale wereld kun je naar links en naar rechts en naar voren en achteren, maar niet naar boven en beneden. Je bent een platlander. Als dat de wereld is waaraan je gewend bent, dan kun je je nauwelijks een voorstelling maken van dat er überhaupt een derde dimensie kan bestaan. En mocht er al iemand van boven of beneden af opduiken in jouw platte wereld, dan heb je geen idee wat jou overkomt, net zo min als wanneer iemand naar boven of beneden zou vertrekken. Het is maar een vergelijking. Ik zeg niet dat Jezus eigenlijk in een vierde of hogere dimensie is verdwenen. De hemel is niet de vierde of volgende dimensie van de aarde. Maar je kunt het er mee vergelijken: de hemel is als het ware 'om de hoek.' God is vlakbij – en Christus ook. Maar inderdaad: in een wereld waar wij niet automatisch voor openstaan.

Maar wat is hemelvaart dan wel? Als Bijbelse achtergrond hebben we net Psalm 47 gelezen. Kunnen we daar wat mee? Dan is natuurlijk de eerste vraag: waar gaat die Psalm zelf over? En het meest eerlijke antwoord is: dat weten we niet.... Dat wil zeggen: je kunt die Psalm gewoon lezen, hoor, en dan tekent die Psalm je een plaatje waarbij je je van alles kunt voorstellen. De hele wereld moet juichen voor koning God. Hij heeft Israël groot gemaakt en alle vijanden tot onderdanen gemaakt. En toen ging God naar boven en toen zat God op zijn troon en alle vorsten van de aarde dienen Hem. Dat is het plaatje. Maar de vraag is: bij welke gelegenheid kon je deze Psalm zingen? Was er een gebeurtenis, een feest, waarbij dit plaatje helemaal klopte?

Daar zijn wel wat theorieën over en ik wil daar even wat over vertellen. Dat doe ik niet omdat ik allerlei theorieën zo interessant vind, maar omdat ik graag zorgvuldig wil bijbellezen. En ik geloof nu eenmaal dat de Bijbel sterk genoeg is om allerlei kritische vragen en theorieën te overleven. Goed, er zijn mensen die zeggen dat deze Psalm gezongen werd wanneer Israël een militaire overwinning had gehaald, Want, zo is dan de theorie, de ark werd dan uit de tabernakel of uit de tempel gehaald, de heilige kist die Gods aanwezigheid symboliseerde, en die ging mee de strijd in. En na afloop weer naar de tempel en dan zongen ze dit lied. Interessante theorie, behalve dat we maar één voorbeeld kennen uit de Bijbel dat die ark meeging in een oorlog, en dat liep niet goed af. Ja, zeggen ze dan, maar deze Psalm bewijst dat ze het toch vaker deden. Nee, zeg ik dan, want als je iets verzint om jouw uitleg rond te krijgen, dan is dat nog geen bewijs dat wat je verzint ook waar is.

Een andere gelegenheid waarbij je aan deze Psalm kunt denken is die keer dat de ark door koning David teruggebracht wordt naar Jeruzalem. We hadden het daar zondag voor een week nog over in de middagdienst, dat David dan helemaal losgaat en danst en springt voor de ark uit. En het klopt wel, dat er wel overlap zit tussen dat plaatje en het plaatje van Psalm 47, het juichen, het zingen, God die zetelt op zijn heilige troon. En misschien, maar dan verzin je opnieuw iets wat je vervolgens niet als bewijs kunt gebruiken, misschien vierden ze die blijde thuiskomst van God wel vaker. Maar dat kun je dus niet bewijzen. Waar gaat deze Psalm dan over? Wat wilden ze met deze Psalm?

Ik heb wel een voorstel, waarvan ik dan niet zeg dat het de enige oplossing is. Maar wat nu als die Korachieten als het ware een Psalm vlechten uit verschillende zeg maar losse eindjes die ze zagen? Ze geloofden dat God de Allerhoogste is en dat Hij het verdient dat alle volken voor Hem juichen. En soms zien we dat koning David een volk verslaat en ze tot onderdanen van God maakt.

Verder waren ze erbij, toen de ark van God thuiskwam in Jeruzalem. Terwijl de trompetten muziek maakten, hadden zij gezongen, want dat was hun taak. En ze wisten dat er een verband was tussen de tempel in Jeruzalem en de regering van God. En ze wisten dat het de bedoeling was dat alle volken kinderen van Abraham zouden worden. En al die onderdelen brengen ze in deze Psalm bij elkaar – terwijl dan die Psalm nog helemaal open is voor een vervulling, voor een gebeurtenis dat alles bij elkaar komt.

Is hemelvaart dan die gebeurtenis? Ja en nee. Eerst nee: de vorsten en de volken van de hele wereld staan er nog niet bij te juichen, bij Christus' hemelvaart bedoel ik. Maar Christus' hemelvaart is wel een stap verder in het bij elkaar brengen van de losse eindjes van wat we van God weten en verwachten. Dát Hij koning is van de hele aarde. Dát Hij iets had met het volk Israël. Dát de tempel en de ark een symbool waren van zijn aanwezigheid. God zelf heeft al die losse einden verbonden aan Jezus Christus. Hij is geen symbool van Gods aanwezigheid, geen ark of tempel – maar God zelf in ons midden. Hij is de ene van al zijn volksgenoten die de trouw die God vraagt kan opbrengen en heeft opgebracht. Hij heeft de grote vijand verslagen, de dood en de duivel. En het enige wat nog openstaat van Psalm 47 is dat alle volken Hem nu loven – en laat jij dat deel nu vandaag vervuld hebben, toen jij Psalm 47 zong... Hoe vind je dat?

Je kunt vragen hebben bij hemelvaart. Is het niet een grote achteruitgang? Maar hemelvaart kan ook vragen stellen aan jou, om het zo te zeggen. Psalm 47 kan vragen stellen aan jou. Christus zegt dat Hij nu koning is, God op zijn troon. Je kunt dat ontkennen. Gewoon nee zeggen tegen Christus. Maar Psalm 47 zegt dat er ook een andere optie is. Mensen uit de hele wereld mogen knielen voor koning God en zo bij zijn familie, bij zijn volk gaan horen. Als ik die vraag even naar vandaag vertaal, 5 mei 2016, dan denk ik dat ik het zo kan zeggen: blijf jij vandaag een platlander of vier je je Bevrijdingsdag? Een platlander ben je, als je leeft in een wereld waarin geen ruimte is voor God. En voor de duidelijkheid: dat is de uitgangspositie van ons allemaal. Dat we platlanders zijn. En nu heeft God in Christus in die wereld ingebroken. Waar Hij vandaan kwam weten we maar half en waar Hij heen ging konden we ook niet bevatten. Maar Hij was hier en Hij is nog steeds vlakbij, om de hoek – en Hij is God en koning. En Hij wil je bevrijden. Uit platland. Het leven is werkelijk groter dan jouw eigen belangen, links en rechts. Het echte leven is werkelijk meer dan een rechte lijn van geboorte tot dood. Vier jij vandaag Bevrijdingsdag?

Even eerlijk: net zo min als op 5 mei 1945 alles afgelopen was, net zo min was met hemelvaart alles afgelopen. Er lopen nog allerlei sluipschutters rond, de halve wereld ligt nog in puin,

mensen sterven nog van de honger... Begrijp je de vergelijking? Ik geloof werkelijk dat hemelvaart betekent dat Christus koning is en dat God zijn zeggenschap over zijn schepping weer heeft opgeëist. En ik geloof dat niemand en niets in staat is om Hem dat weer te ontfutselen. Onmogelijk. Maar de vrede moet nog wel worden uitgerold, en de wereld zal nog een tijd lang chaotischer zijn dan wij zouden willen. Die spanning duurt nog tot de Heer opnieuw verschijnt. Zijn wederkomst, wanneer zijn koningschap tevoorschijn zal komen. Opeens zal het werkelijk zijn en overal zichtbaar: de nieuwe wereld van vrede en liefde. Maar dat komt nog wel.

En ondertussen geeft Hij ons de verantwoordelijkheid om samen na te denken over de vragen die we tegenkomen. En over de keuzes die we moeten maken. En de verantwoordelijkheid om elkaar tot een schouder te zijn om op uit te huilen. En Hij zegt er bij dat waar Hij die verantwoordelijkheid geeft en waar wij die verantwoordelijkheid oppakken, dat Hij dan en daar in zijn Geest aanwezig is en de weg zal wijzen. Natuurlijk ziet het kind in je hemelvaart als een achteruitgang. Maar proef dan alsjeblieft dat het ook een stap is in het volwassen worden van de leerlingen van Jezus: kennelijk hebben we nu genoeg meegekregen, om Hem niet te zien en toch te geloven. Hemelvaart is ook een bewijs dat God ons serieus neemt als zijn dochters en zonen, voor wie zijn genade genoeg is voor het leven.

En ondertussen is Psalm 47 in de hemel al helemaal vervuld. Openbaring 5 beschrijft wat er bij hemelvaart gebeurde in de hemel, waar vertegenwoordigers van de hele schepping rondom de troon van God staan. 'Met luide stem riepen ze: 'Het lam dat geslacht is, komt alle macht, rijkdom en wijsheid toe, en alle kracht, eer, lof en dank.' Elk schepsel in de hemel, op aarde, onder de aarde en in de zee, alles en iedereen hoorde ik zeggen: 'Aan hem die op de troon zit en aan het lam komen de dank, de eer, de lof en de macht toe, tot in eeuwigheid.' De vier wezens antwoordden: 'Amen,' en de oudsten wierpen zich in aanbidding neer.' Laten wij vandaag ook op aarde Psalm 47 zo vervullen en de grote bevrijding meevieren.

Amen.